

جزئیات واریز بدون سقف به حساب کارگزاری‌ها

مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس و اوراق بهادار جزئیات واریز بدون سقف به حساب کارگزاری‌ها را اعلام کرد. سرپرست مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به جزئیات واریز بدون سقف و جوجه به حساب کارگزاری‌ها اعلام کرد: با تعامل سازمان بورس و بانک مرکزی، مقرر شد واریز و جوجه به حساب‌های کارگزاری از سوی سهامداران صرفاً از طریق حساب شخصی صورت گیرد. به گزارش ایسنا، ابوالقاسم فرجی‌نیا اظهار کرد: به توجه به مشکل عمده در حوزه واریز و جوجه به حساب کارگزاری‌ها، استفاده از حساب‌های اشخاص دیگر و انتقال پول اشخاص زیر ۱۸ سال به حساب کارگزاری‌ها، این موضوع در کارگروه ارزیابی مورد بحث و بررسی و همچنین تصمیم‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار قرار گرفته است. سرپرست مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: با همکاری واحد نهادهای مالی و بانک مرکزی و همچنین شاپرک، تصمیم بر این شد که واریز و جوجه به حساب‌های کارگزاری صرفاً از حساب‌های شخصی و متعلق به خود اشخاص صورت گیرد و این سرویس که از سوی شاپرک راه‌اندازی شده با تطبیق کارت بانکی اشخاص و کدملی آنها امکان‌پذیر است.

۱۱/۵ هزار میلیارد تومان سهم زیرساخت‌های حمل و نقل

به گفته رئیس سازمان برنامه و بودجه، ۱۱ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان جهت توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل به بیش از ۱۲ کلان‌پروژه در این حوزه تخصیص یافته است. به گزارش ایسنا، داود منظور در توییتی اعلام کرد، در راستای تحقق راهبرد رشد تولید، ۱۱ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان جهت توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل به بیش از ۱۲ کلان‌پروژه در این حوزه تخصیص داده شد. گفتنی است: در حال حاضر کلان‌پروژه‌هایی از جمله کریدور شمال - جنوب که در قالب ایران راه انجام می‌شود و توسعه زیرساخت‌ها از جمله افزایش خطوط ریلی و جاده‌ای در حال انجام است که البته برای دستیابی به این اهداف، جلساتی هم با کمیسیون‌های مشترک کشورهای همسایه برگزار می‌شود؛ اما در عین حال برخی از این پروژه‌ها به اعتبارات کلان نیز نیاز دارد؛ از این رو در بودجه نیز اعتباراتی به آن‌ها اختصاص یافته است.

یک ماه زمان برای امضای قرارداد ایران و هند

به گفته وزیر راه و شهرسازی، توافق بین ایران و هند برای بندر چابهار تا یک ماه آینده نهایی می‌شود و به امضای دو طرف می‌رسد. به گزارش ایسنا، مهرداد بذریاش در توییت نوشت: در دیدار با وزیر امور خارجه هند، آخرین وضعیت قرارداد بندر چابهار بین ایران و هند بررسی و توافقی شد تا یک ماه آینده نهایی و بین دو طرف به امضا برسد. افزایش همکاری در حوزه‌های حمل و نقل و ترانزیت، امیدبخش آینده روشن همکاری‌های دو کشور قدرتمند آسیا است. همچنین سویرامانیام جایشنکار، وزیر امور خارجه هند در توییت نوشت: تعاملات خود را در تهران با جلسه با مهرداد بذریاش، وزیر راه و شهرسازی آغاز کردم. در مورد ایجاد چاب‌چوب همکاری بلندمدت در رابطه با بندر چابهار بحث مفصل و سازنده‌ای داشتم. همچنین در مورد کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب تبادل نظر شد.

گزارش انرژی

راز عقب‌ماندگی

مقایسه و تحلیل سبب پالایشی ایران با سبب پالایشی چین و اروپا

محمدنوید نوروزی

پژوهشگر اقتصادی

صنعت پالایشی در ایران همانند سایر صنایع کشور در رنج فقدان سرمایه است. به سبب گران بودن تجهیزات نه بخش خصوصی و نه بخش دولتی در زمان تحریم، امکان سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها را برای ایجاد یک بستر با هدف رقابت با سایر کشورها در دست ندارند. همچنین سبب پالایشی در ایران در قیاس با اروپا و چین، نشان می‌دهد که سهم محصولات با ارزش افزوده پایین در ایران به‌طور قابل توجهی بیشتر است اما آیا بدین معناست که حاشیه سود کمتری دارد؟ جواب چندان صریح نیست و در بررسی‌های به‌عمل آمده مشخص شده است که شاید در زمان کنونی و با وجود تحریم‌ها، بهترین اقدام برای کسب حاشیه سود بیشتر، تمرکز بر تولید محصولات پالایشی است. ادامه این روند که زیر سایه تحریم‌هاست، سرنوشته چندان روشنی پیش روی صنعت پالایشی ایران قرار نمی‌دهد و نمی‌تواند ضربه فنی تحریم‌ها بر این صنعت را همانند سایر صنایعی که وابسته به سرمایه‌گذاری خارجی هستند، نادیده گرفت.

باید در نظر داشت صنعت پالایشگاهی از جمله صنایعی است که محصولاتی ناهمگن از نظر کیفیت دارد و وابسته به بهره‌وری پالایشگاه، یک نهاده ورودی می‌تواند ستانده‌های متفاوتی با ارزش افزوده‌های متفاوت و حاشیه سودهای مختلف داشته باشد. از این رو کسب حاشیه سود ممکن بسیار حائز اهمیت است. برای این منظور در این گزارش به بررسی سبب پالایشی ایران از نظر ارزش افزوده ستانده‌ها در برابر اروپا و چین پرداخته شده است. بر همین اساس ترکیب تولیدات پالایشگاه‌های بورسی ایران در برابر

با توجه به وضعیت موجود و اختلاف الگوی پالایشی ایران و چین و همین‌طور اروپا، بقای صنعت پالایشی در ایران وابسته به سرمایه‌گذاری‌های لازم در این بخش است. این سرمایه‌گذاری‌ها بهتر است در قالب توسعه بهره‌وری ظرفیت‌های ایجاد ظرفیت‌های جدید پالایشگاهی انجام شوند

پالایشگاه‌های چین و اروپا سنجیده شده است. درصد قابل توجهی از محصولات تولیدی در ایران از فرآورده‌های پایینی برج تقطیر هستند که حاشیه سود پایین و ارزش افزوده کمتری دارند و این امر سبب شده تا حاشیه سود این صنعت در ایران نسبت به استانداردهای بین‌المللی مقادیر کمتری را تجربه کند. برای جبران چنین امری سرمایه‌گذاری‌های کمک‌کننده به بهبود بهره‌وری و همین‌طور جذب سرمایه خارجی می‌تواند راهگشا باشد.

چالش‌های پیش روی صنعت پالایشی ایران

خام‌فروشی یا تولید فرآورده همواره یکی از چالش‌های مورد توجه در صنایع مختلف کشور بوده است. این مسئله به‌واسطه وجود منابع سرشار معدنی و نفتی در ایران، همواره محل بحث قرار گرفته و در نگاه نخست همیشه تولید فرآورده و صادرات آن مقدم بر خام‌فروشی تلقی شده است. در سال‌های اخیر و با وقوع مشکلات عظیم در سطح کلان اقتصاد ایران، سرمایه‌گذاری روندی نزولی به خود گرفته و شدت این امر به حدی است که در بسیاری از صنایع حتی سرمایه‌گذاری‌های جبرانی نیز، به‌منظور جبران اثرات استهلاک با چالش مواجه است. اثر این چالش را در ستانده صنایع مختلف می‌توان جست‌وجو کرد. این پدیده از مهم‌ترین عواملی است که پارادایم تولید و صادرات فرآورده را به چالش می‌کشد. برای تشخیص صحیح بهینه‌ترین مسیر، لازم است تا نوع تولیدات در صنایعی که تنوع محصولاتشان انعکاس‌دهنده کارایی آن‌هاست را بررسی کنیم.

آیا تولید محصول با ارزش افزوده بالا، ضروری است؟

صنعت پالایشی یکی از این صنایعی است که با بررسی سبب تولیدی آن می‌توان کارایی آن را مورد بحث قرار داد. محصولات

مختلف صنعت پالایشی، مشتق شده از نفت خام هستند و برخی از آن‌ها دارای ارزش افزوده مثبت نسبت به نفت خام و برخی دیگر دارای ارزش افزوده منفی نسبت به نفت خام هستند. به عبارات ساده‌تر، تولید برخی از محصولات پالایشی صرفه اقتصادی بیشتری نسبت به فروش نفت خام و تولید برخی دیگر از محصولات صرفه اقتصادی کمتری نسبت به خام‌فروشی دارد. در راستای تولید محصولات دارای ارزش افزوده مثبت، تولید مقادیری از محصولات دارای ارزش افزوده منفی اجتناب‌ناپذیر است، اما برای سنجش اقتصادی بودن کل پروژه، توجه به مقادیر تولید شده از انواع محصول با ارزش افزوده مثبت و منفی حائز اهمیت خواهد بود.

سبب محصولات تولید شده در صنعت پالایشی از عوامل مختلفی تأثیر می‌پذیرد. از جمله مهم‌ترین عوامل اثرگذار می‌توان به کارایی پالایشگاه و همین‌طور نوع نفت خام مصرفی آن اشاره کرد. انواع نفت خام از نظر سبک بودن یا سنگین بودن آن، هزینه‌های پالایشی مختلفی را به همراه دارند که البته بخشی از تفاوت هزینه‌های پالایشی در قیمت انواع نفت خام نیز دیده شده است. در این گزارش به دنبال تأثیر کارایی پالایشگاه‌ها بر محصولات تولیدی هستیم و برای این بررسی، به مقایسه و تحلیل سبب پالایشی ایران با کشورهای چین و همین‌طور متوسط سبب پالایشی اروپا خواهیم پرداخت. به جهت جمع‌آوری اطلاعات مربوط به پالایشگاه‌های ایران به دلیل عدم انتشار ترازنامه هیدروکربوری کشور پس از سال ۱۳۹۷ و به‌منظور به‌روز بودن داده‌ها از پالایشگاه‌های دولتی آبادان و شازند اراک صرف‌نظر کرده‌ایم. همچنین داده‌های به‌روز پالایشگاه کرمانشاه نیز در دسترس نبوده‌اند و اطلاعات مربوط به پالایشگاه‌های ایران، پالایشگاه‌هایی را شامل می‌شود که در بازار سرمایه حضور دارند. این پالایشگاه‌ها عبارت‌اند از: پالایش نفت

در بخش دولتی و غیردولتی؛ عملاً صنعت نفت کشور در بخش پایین دست نیز دست به گریبان معضاتی است که حل شدن شان حداقل در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نیست. می‌توان گفت تعیین استراتژی در حوزه نفت و مشتقات نفتی و پتروشیمیایی بدون نگاه کلان و جامع به موقعیت کشور، فرصت‌ها و تهدیدها در هر دو بخش بالا و پایین دست فاقد اعتبار است اما فارغ از محدودیت‌های شمرده شده بالا و مستفاد از کلان‌نگری اخیر ال‌ذکر باید‌ها و نیاید‌های حوزه پالایش نفت را می‌توان از ابعاد دیگری نیز مورد واکاوی قرار داد.

بسیاری از کارشناسان و تحلیلگران معتقدند نیاز آینده انرژی جهان در انحصار سوخت‌های فسیلی نخواهد بود بلکه انواع سوخت‌های پاک هستند که نقشی تعیین‌کننده در بازار انرژی ایفا می‌کنند. آن‌ها باور دارند فرآورش نفت در سبب نیازمندی‌های جهان آینده صرفاً محدود به محصولات و مشتقات تولیدی پتروشیمیایی است، پس سیاست‌گذاران دولتی را ناگزیر به حرکت به سوی وضع قوانینی ناظر بر استفاده از انرژی‌های جایگزین نموده‌اند. نمونه کشورهای اروپایی برای جایگزینی خودروهای الکتریکی یکی از مصادیق این تغییر رویکرد است. لذا چه بسا سرمایه‌گذاری در ساخت و احداث پالایشگاه نفتی جدید از این منظر در کشور مایه فاقد اعتبار بلندمدت باشد.

بعُد دیگر در حوزه پالایش نفت کشور را می‌توان در فقدان منابع از نظر جغرافیایی و سزیمینی دانست. بر کارشناسان حوزه نفت و انرژی پوشیده نیست که احداث و راه‌اندازی پالایشگاه‌ها هر تاسیساتی در این اندازه‌ها در بدو امر و در طول دوره بهره‌برداری نیازمند منابع آبی و فزونی است. تصور این که پالایشگاه یا تاسیسات نفتی جدید در شهری مثل کرمان، یزد یا سایر شهرهای کشور (که عمدتاً با بحران کم‌آبی مواجهند) به لحاظ اقتصادی و زیست‌محیطی از نظر بسیاری دیگر از کارشناسان توجیه‌ناپذیر می‌نماید. به اب‌بری بالای این دست از صنایع باید آلاینده‌گی طبیعی آن‌ها را نیز افزود که در موردی مثل احداث مجتمع پتروشیمی در شمال کشور بسیار بحث‌برانگیز شد.

در این میان عده‌ای برای رفع اشکال اخیر و برخی محدودیت‌های دیگر؛

فرآورده‌های نفتی اگر چه ارزش افزوده نصیب ایران می‌کند و نسبت معقول و قابل دفاعی است اما در نگاهی جزئی‌تر به وضعیت کشور در حوزه انرژی چشم‌انداز مناسبی از کارشناسان ارائه نمی‌دهد.

واقعیت این است که «کاهش تولید نفت» طی سال‌های قبل و «محدودیت صادراتی» دلیل مهم و اصلی ایجاد توازن بین سهم خام‌فروشی کشور و تولید فرآورده‌های نفتی در قالب زنجیره ارزش نفت بوده و تبدیل نیمی از تولیدات نفت کشور به فرآورده‌های نفتی و پتروشیمیایی بازارش‌تر ناشی از اجرای برنامه بلندمدت و استراتژیک نبوده و عمدتاً حاصل جبر اقتصادی حاکم بر کشور است. اساساً بررسی در وضع صنعت نفت کشور در بالادست (که شامل مطالعه، اکتشاف، استخراج، توسعه و تولید و بهره‌برداری صیانت شده از منابع نفت، سرمایه‌گذاری مستقل یا مشترک در فعالیت‌های مرتبط است) و پایین دست (پالایش نفت در پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها و همچنین انتقال و توزیع) نشان می‌دهد که قدمت و عدم سرمایه‌گذاری مناسب برای چاه‌ها، تأسیسات و تجهیزات نفتی در ایران منجر به کاهش بازدهی و کارایی و روند نزولی تولید شده است و همین معضلات توان و ظرفیت تولید نفت کشور را محدود نموده است. اما مسئله کشور جایی بیشتر نمایان می‌شود که به‌مدافه در بخش پایین دست صنعت نفت و در حوزه پالایش نفت خام بپردازیم.

تجهیزات پالایشگاهی کشور نیز به جز ۲ تا ۳ مجموعه پالایشگاهی نفت و میعانات گازی، عمدتاً فرسوده بوده و با تکنولوژی قدیمی مشغول به فعالیت هستند. تبدیل وضعیت و ارتقاء تکنولوژیک این تأسیسات نیازمند سرمایه‌گذاری است و با توجه به عدم تمایل سرمایه‌گذاران خارجی و محدودیت مالی داخلی

خام‌فروشی نفت؛ آری یا خیر

محمد ابراهیمی

کارشناس انرژی

عده‌ای خام‌فروشی نفت را از معضلات مهم کشور برمی‌شمارند و با اشاره به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بر این باورند که این افت طی سالیان متمادی گریبان صنعت نفت کشور را گرفته و با رفت و آمد دولت‌ها نیز تغییر عمده‌ای در سیاست‌های این حوزه به‌وجود نیامده است. بررسی وضع صنعت پالایش نفت در دنیا نشان می‌دهد که کشورهای چین، ایالات متحده آمریکا، هندوستان، ژاپن، کره جنوبی، برزیل و آلمان جز کشورهای پیشرو در صنعت پالایش نفت هستند. با وجود این که قیاس وضع کشور در حوزه انرژی و نفت با عربستان سعودی از ابعاد مختلف واجد اشکالات بنیادین است، اما عربستان میان کشورهای پیشرو در تولید نفت خام شامل؛ ایالات متحده آمریکا، عربستان سعودی، روسیه، کانادا و عراق به‌عنوان تأمین‌کننده میزان بسیار مهمی از نفت خام در جهان سهم نسبی پایین‌تری از کشور مادر تولید فرآورده‌های پالایشی دارد.

اگر آخرین گزارش‌های اوپک را مبنا قرار دهیم، میزان تولید روزانه نفت خام کشور حدود ۲/۲ میلیون بشکه است که با توجه به ظرفیت تولید پالایشگاه‌های نفتی، احتمالاً سهمی معادل نصف میزان تولید روزانه نفت خام کشور به‌عنوان خوراک تحویل پالایشگاه‌های نفتی داخلی می‌شود. این میزان از تبدیل نفت به

نگاه کارشناس